

Informácia o činnosti Etickej komisie prokuratúry za obdobie roka 2024

Etická komisia prokuratúry (ďalej aj etická komisia) v súlade s § 217d ods. 3 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších predpisov podáva nasledovnú informáciu o svojej činnosti za obdobie roka 2024.

V priebehu kalendárneho roka 2024 etická komisia pracovala v nezmenenom deväťčlennom obsadení. Na konci roka, 19. decembra 2024, sa členstva v etickej komisii vzdala JUDr. Tatiana Hunová, zvolená Zhromaždením prokurátorov Krajskej prokuratúry Trnava.

Etická komisia rokovala celkovo na šiestich zasadnutiach, 29. a 30. januára a tiež 10. až 12. júna vo VaRCP Stará Lesná, 18. apríla a 16. mája na Okresnej prokuratúre Martin, 2. mája na Krajskej prokuratúre Banská Bystrica a 06. decembra na Okresnej prokuratúre Košice II.

Prvé zasadnutie etickej komisie sa ako obvykle týkali schválenia informácie o jej činnosti v uplynulom kalendárnom roku, teda v roku 2023, ako aj spoločného zasadnutia s Radou prokurátorov SR, v rámci ktorého boli prerokované návrhy nového Etického kódexu prokurátora a jeho Komentára.

Na uvedenom prvom zasadnutí a na ďalších zasadnutiach v podstate v priebehu celého kalendárneho roka sa etická komisia tiež zaoberala žiadosťami a ďalšími podaniami konkrétnej advokátskej kancelárie o sprístupnenie informácii podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobode informácii súvisiacich s činnosťou etickej komisie v roku 2022 pri prerokovávaní podaní týkajúcich sa karikatúry darovanej bývalému špeciálnemu prokurátorovi. Etická komisia v tejto súvislosti zaujala stanovisko, že nie je povinnou osobou v zmysle § 2 uvedeného zákona, ktorý vymedzuje okruh povinných subjektov na sprístupňovanie informácii, a teda odmietla sprístupniť požadované informácie. V dôsledku uvedeného stanoviska čelila etická komisia správnej žalobe, podanej advokátskou kanceláriou na Správny súd v Košiciach. V rámci predmetného správneho konania etická komisia vypracovala vyjadrenie k správnej žalobe, v ktorom obhajovala svoj názor, že nie je povinnou osobou na sprístupnenie informácii. Správny súd v Košiciach uznesením sp. zn. 5S/37/2024 z 22. novembra 2024 zamietol podanú žalobu, ale v odôvodnení svojho rozhodnutia, okrem iného, zaujal právny názor, že Etická komisia prokuratúry je povinnou osobou v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobode informácii na sprístupňovanie informácii podľa uvedeného zákona. Nakoľko prezentovaný právny názor nie je súčasťou záväzného výroku rozhodnutia súdu, etická komisia naďalej trvá na svojom stanovisku, nevyklučujúc ďalšiu správnu žalobu v prípade neposkytnutia informácii zo strany etickej komisie.

Na svojich ďalších dvoch zasadnutiach 18. apríla a 2. mája 2024 sa etická komisia zaoberala žiadosťou 1. disciplinárnej komisie Generálnej prokuratúry SR z 28. marca 2024 na vydanie Stanoviska etickej komisie v súvislosti s disciplinárnym konaním vedeným proti prokurátorovi Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom na základe návrhu krajskej prokurátorky v Trenčíne. Stanovisko vydala etická komisia 2. mája 2024, pričom konštatovala, že konaním prokurátora v dvoch bodoch návrhu boli porušené pravidlá prokurátorskej etiky, obsiahnuté v článkoch 4.1, 4.2, 5.1 a 5.7 Etického kódexu prokurátora. V ďalších troch bodoch návrhu etická komisia nevzhladla porušenie etiky prokurátora a konanie v poslednom bode návrhu etická komisia neposudzovala, nakoľko nebolo preukázane, že sa predmetný skutok stal.

V rámci rezortu prokuratúry bol v uvedenom období široko diskutovaný list 11 prokurátorov Generálnej prokuratúry SR z 18. apríla 2024 adresovaný generálnemu prokurátorovi SR. Na uvedený list nadväzovalo stanovisko krajských prokurátorov z 23. apríla 2024. Etickej komisii boli v súvislosti s uvedeným listom a stanoviskom doručené viaceré podania prokurátorov, ktoré etická komisia prerokovala na vopred vytýčenom zasadnutí 16. mája 2024, t. j. deň po atentáte na predsedu vlády SR. V tejto súvislosti etická komisia si dovoľuje odčitovať podstatné časti zápisnice zo zasadnutia etickej komisie zo 16. mája 2024 (po ich anonymizácii), na ktorých aj naďalej trvá:

„Pri prerokovaní uvedeného bodu zasadnutia Etická komisia prokuratúry konštatovala, že vníma diskusiu, ktorá v rezorte prokuratúry prebieha po zverejnení listu 11 prokurátorov Generálnej prokuratúry SR z 18. apríla 2024 adresovaného generálnemu prokurátorovi SR a následného stanoviska krajských prokurátorov z 23. apríla 2024 ako reakcie na list 11 prokurátorov.

V súvislosti s uvedeným boli etickej komisii prokuratúry doručené:

- žiadosti dvoch prokurátorov Generálnej prokuratúry SR z 29. apríla 2024 o osobné vypočutie pred Etickou komisiou prokuratúry a zároveň o diskusiu o problémoch prokuratúry,
- žiadosť prokurátora Generálnej prokuratúry SR z 30. apríla 2024 o osobné vypočutie pred Etickou komisiou prokuratúry, zároveň podnet na preskúmanie etickej prijateľnosti stanoviska krajských prokurátorov z 23. apríla 2024 a taktiež podnet na komplexné zaoberanie sa možnosťou kritiky podriadeného prokurátora voči nadriadenému prokurátorovi,
- podnet Prokurátorskej rady Generálnej prokuratúry SR z 24. apríla 2024, doručený 30. apríla 2024, na preskúmanie etickej prijateľnosti mediálnych vyjadrení prokurátora Generálnej prokuratúry SR z 27. marca 2024, 28. marca 2024, 17. apríla 2024 a 18. apríla 2024 na adresu generálneho prokurátora SR a časti prokurátorov bývalého Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR a tiež na preskúmanie etickej prijateľnosti listu 11 prokurátorov,
- podnet vedúcej oddelenia násilnej a všeobecnej kriminality trestného odboru Generálnej prokuratúry SR zo 6. mája 2024 na preskúmanie etickej prijateľnosti elektronickej správy prokurátora Generálnej prokuratúry SR z 26. apríla 2024 zaslanej všetkým prokurátorom Generálnej prokuratúry SR a na preskúmanie etickej prijateľnosti listu 11 prokurátorov.

Etická komisia uvedené žiadosti a podnety preskúmala a vyhodnotila, pričom dospela k záveru, že nie je na mieste vydávať Odporúčanie Etickej komisie prokuratúry podľa § 217b ods. 3 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov, nakoľko vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti etická komisia už riešila otázky etickej prijateľnosti vyplývajúce z aktuálnych žiadosti a podnetov.

V Odporúčaní zo 17. januára 2019 Etická komisia prokuratúry okrem iného konštatovala, že:

- prokurátor je povinný pri hodnotení kolegov postupovať objektívne, nezaujato, vecne a vyvarovať sa vnášaniu osobných sympatií či antipatii vo vzťahu ku hodnotenému kolegovi,
- prokurátor je povinný v stanovených zákonných medziach akceptovať riadenie, organizovanie a kontrolovanie plnenia služobných povinností zo strany vedúceho prokurátora a zdržať sa prezentácie subjektívnych hodnotení týchto riadiacich aktov.

V odôvodnení Stanoviska z 8. septembra 2021 Etická komisia prokuratúry sa zaoberala aj tým, či podriadený prokurátor môže oprávnenú kritiku smerovať na nadriadeného prokurátora. Prezentovala pritom názor, že moderná a otvorená prokuratúra 21-ho storočia si vyžaduje aj túto formu komunikácie v rámci rezortu. Samozrejme takáto kritika by mala vykazovať všetky znaky vecnosti, zdvorilosti a slušnosti.

V danej veci Etickej komisii prokuratúry doposiaľ nebola doručená žiadosť o zaujatie stanoviska podľa § 217b ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov od subjektu oprávneného podať disciplinárny návrh voči prokurátorovi.

Rokovanie etickej komisie, úvahy a názory jej členov pri prerokovaní podaní súvisiacich s tzv. otvoreným listom 11 prokurátorov z 18.04.2024 adresovaným generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky zásadným spôsobom ovplyvnil atentát na predsedu vlády Slovenskej republiky uskutočnený v deň predchádzajúci jej zasadnutiu 15. mája 2024 v Handlovej. Aj so zreteľom na túto udalosť etická komisia konštatuje, že predmetné podania nemožno hodnotiť a vnímať len jednotlivo, ale aj komplexne v širších súvislostiach ako určitý dôsledok polarizácie prokuratúry v kontexte celospoločenského politického diania.

Členovia etickej komisie sa zhodli na tom, že za danej polarizovanej situácie v radoch prokurátorov v kontexte vyeskalovaného politického napätia v celej spoločnosti je potrebné prijať Vyhlásenie, v ktorom sa etická komisia jednoznačne vymedzí k spáchanému atentátu na predsedu vlády Slovenskej republiky v kontexte doručených podaní, v záujme upokojenia situácie a zjednotenia sa pri presadzovaní hodnôt ľudskosti, tolerancie a etickosti.

Etická komisia prokuratúry je toho názoru, že prokuratúra SR potrebuje v budúcnosti otvorenejšiu diskusiu vnútri rezortu, aj na vertikálnej úrovni, ktorá môže predísť vzájomnému nepochopeniu a rôznym subjektívnym hodnoteniam.

Etická komisia následne hlasovaním: 8 členov za, nikto proti, prijala Vyhlásenie **(uznesenie č. 8/2024 zo 16. mája 2024)**, ktoré bolo v ten istý deň zverejnené na webovom sídle Generálnej prokuratúry SR a zaslané na elektronické adresy všetkých prokurátorov:

Vyhlásenie

Etická komisia prokuratúry odsudzuje atentát na predsedu vlády Slovenskej republiky, ktorý je nesporne dôsledkom nenávisťi a rozdelenia spoločnosti.

Etická komisia prokuratúry vníma, že situácia v spoločnosti sa prenáša aj do radov prokurátorov, o čom svedčia viaceré posledné podania doručené Etickej komisii prokuratúry.

Etická komisia prokuratúry uvedené podania preskúmala a vyhodnotila, pričom dospela k záveru, že vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už vyriešila otázky etickej prijateľnosti správania sa prokurátorov, vyplývajúce z aktuálnych podaní.

V tejto nadväznosti Etická komisia prokuratúry vyzýva prokurátorov na rozvážnosť a verí, že situácia v spoločnosti a medzi prokurátormi sa upokojí a všetci sa zjednotíme pri presadzovaní hodnôt ľudskosti, tolerancie a etickosti“.

Zasadnutie etickej komisie 10. až 12. júna 2024 sa nieslo v znamení spoločného rokovania s Radou prokurátorov SR, s členmi Výkonného výboru Únie štátnych zástupcov ČR a s členmi Etickej komisie Únie štátnych zástupcov ČR. Rokovanie s Radou prokurátorov SR bolo opäť vyhradené návrhu nového Etického kódexu prokurátora a jeho Komentára, kde po prezentácii stanovísk bolo dohodnuté predloženie návrhu na pripomienkové konanie prokurátorom. Rokovanie s českými kolegami bolo znova podnetné a inšpirujúce tak, ako v roku 2022. Obe strany sa navzájom informovali o svojej činnosti od posledného stretnutia a viedli mnohé aj neformálne rozhovory o postavení samosprávnych orgánov a etických komisii prokurátorov a štátnych zástupcov v oboch republikách.

Na uvedené spoločné rokovanie s českými štátnymi zástupcami nadväzovala účasť niektorých členov Rady prokurátorov SR a dvoch členov Etickej komisie prokuratúry na Konferencii organizovanou Úniou štátnych zástupcov ČR v dňoch 25. – 26. novembra 2024 v Kroměříži v Českej republike. Konferencia bola venovaná hlavnej téme „Ako trestáme? Alebo zmeny a výzvy trestnej politiky v 21. storočí“ a prednášajúcimi boli jednak námestníci ministra spravodlivosti ČR, sudcovia krajského súdu a ústavného súdu a profesori z Karlovej univerzity a univerzity v meste Orebro vo Švédsku. Za slovenskú stranu s príspevkom vystúpil prokurátor Generálnej prokuratúry SR. Celkové závery z vystúpení a diskusií boli, že súčasný trestný systém v oboch krajinách prechádza zásadnými zmenami, pričom kľúčovými témami sú alternatívne tresty, reforma väzenského systému, zvýšenie transparentnosti rozhodovania a posilnenie restoratívnej justície s potrebou vyváženého prístupu k trestaniu, ktorý by zohľadňoval nielen ochranu spoločnosti, ale aj rehabilitáciu

páchatel'ov, s dôrazom na prevenciu recidívy a znižovanie negatívnych dopadov trestov na jednotlivcov.

Priebeh a závery konferencie boli obsahlo prezentované na poslednom zasadnutí etickej komisie v roku 2024. Okrem uvedeného bola tiež podaná informácia o ďalšej konferencii, tentokrát organizovanou združením Via Iuris pod názvom „Prokuratúra – potrebuje evolúciu alebo revolúciu?“, ktorá sa konala 10. októbra 2024 v Bratislave a ktorej sa zúčastnili dvaja členovi etickej komisie. Na konferencii boli prezentované rôzne pohľady pri hľadaní optimalného modelu modernej prokuratúry v podmienkách SR. Nakoniec na uvedenom zasadnutí etická komisia prerokovala pripomienky prokurátorov k návrhu nového Etického kódexu prokurátora a jeho Komentára, ktoré budú predmetom posudzovania na najbližšom rokovaní pracovnej skupiny zriadenej Radou prokurátorov SR a Etickou komisiou prokuratúry za týmto účelom.

Informácia o činnosti Etickej komisie prokuratúry za obdobie roka 2024 bola schválená na zasadnutí etickej komisie 30. a 31. januára 2025 vo VaRCP Stará Lesná uznesením č. 7/2025 z 30. januára 2025.

Mgr. Alexander Kunderát
predseda etickej komisie